

Täysistunto

Tiistai 1.3.2016 klo 13.59—20.51

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ampuma-aselain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

17.35 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa on esitys eduskunnalle laiksi ampuma-aselain muuttamisesta. Kun tutkin tätä, niin ajattelin ensinnä, että onko tässä mitään yhteyttä tähän paljon puhuttuun ampuma-asedirektiiviin, mutta sillä ei ole mitään tekemistä, vaan tämä esitys on ainoastaan tekninen muutos, jossa ampuma-aselakiin tehdään kolmeen pykälään viittaus EU:n deaktivointiasetukseen. En tiedä, olenko kaikilta osin oikeassa tässä esityksessä, mutta on täällä sitten muita, jotka tässä lähetekeskustelussa korjaavat näitä näkemyksiä.

Lakimuutos vahvistaa yhtenäistä linjaa Euroopassa ja ehkäisee osaltaan laitonta asekauppaa. Deaktivointiasetuksen mukaan deaktivoituja ampuma-aseita saa siirtää toiseen jäsenvaltioon ainoastaan, jos ne on varustettu yhteisellä yksilöivällä merkinnällä ja niiden mukana on asetuksen mukainen deaktivointitodistus. Näin ollen voidaan varmistaa, että deaktivoinnin eli aseiden pysyvästi ampumakelvottomaksi on tehnyt vain ase-elinkeinonharjoittaja, jolla on siihen lupa ja jonka on annettava deaktivoinnista todistus.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyjen ampuma-aseiden tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehtyjen aseiden osien esittäminen olisi mahdollista myös muulle poliisilaitokselle kuin luvan haltijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselle. Kotipaikkasidonnaisuuden poistaminen deaktivoitujen aseiden ja aseiden osien esittämisen osalta joustavoittaisi menettelyä. Mahdollisuus, että Poliisihallitus tarkastaa esimerkiksi deaktivoitujen sarjatuliaseiden, parantaisi aseturvallisuutta.

Deaktivointitoimet, jotka on suoritettava ampuma-aseiden tekemiseksi pysyvästi ampumakelvottomaksi, määritetään kolmen taulukon perusteella. Taulukossa 1 luetellaan ampuma-aseiden eri tyypit. Taulukossa 2 kuvataan toimenpiteet, jotka on suoritettava ampuma-aseiden kunkin olennaisen osan tekemiseksi pysyvästi ampumakelvottomaksi. Ja taulukossa 3 esitetään eri ampuma-asetyyppien osalta toteutettavat deaktivointitoimet. Ampuma-aseiden ja deaktivointitoimien teknisen kehityksen huomioon ottamiseksi näitä teknisiä eritelmiä tarkastellaan uudelleen ja päivitetään säännöllisesti vähintään kahden vuoden välein. Jotta voidaan varmistaa ampuma-aseiden deaktivointitoimien virheetön ja yhdenmukainen soveltaminen, komissio laatii määritelmiä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 16/2016 vp

Deaktivointiasetus on pitkälti yhteneväinen Poliisihallituksen deaktivointia koskevan ohjeen kanssa, mutta joitakin eroavaisuuksia esimerkiksi deaktivoinnin teknisissä eritelmissä on. Jatkossa deaktivoinnin tarkastavan viranomaisen eli Poliisihallituksen tai poliisilaitoksen on myös annettava deaktivointitodistus ja pidettävä deaktivoiduista ampumaseista rekisteriä. Poliisihallitus kumoaa deaktivointia koskevan kansallisen ohjeen, kun komission deaktivointiasetuksen soveltaminen alkaa huhtikuun alussa 2016, koska ohje on osittain päällekkäinen ja ristiriitainen deaktivointiasetuksen kanssa.

Yksinkertaisesti sanottuna muutoksilla estetään mahdollisuus muuttaa deaktivoitu ase takaisin ampumakelpoiseksi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi esityksen vaikutuksista: Kun luin täältä hallituksen esityksestä, niin mainitaan, että muutoksilla ei ole taloudellisia vaikutuksia. Mutta deaktivointiasetuksella on taloudellisia vaikutuksia aseharrastajiin ja ase-elinkeinonharjoittajiin. Tähän pyytäisinkin jonkun viisaamman vastausta, kun en ymmärtänyt enkä osannut tutkia, minkälaisia kustannuksia tähän mahdollisesti tulee näille asianomaisille tahoille.

17.40 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia edustaja Mäkipäälle erinomaisesta lakiesityksen esittelystä.

Pidän tätä esitystä erittäin positiivisena ja myös normienpurun kannalta. Tässähän nyt todetaan, että jatkossa tällaisen ampumakelvottomaksi tehdyn deaktivoidun aseiden esittäminen olisi mahdollista myös muulle kuin sille kotikunnan omalle poliisilaitokselle, ja tällä tavalla joustavoitetaan ja tehostetaan näitä menettelyitä. Esityksellä ei ole näitä taloudellisia vaikutuksia — itse asiassa tämä lukee hyvin selvästi tässä — mutta sen sijaan tässä direktiivissä, mistä edustaja Mäkipääkin kysyi, vaaditaan se, että ase todella on tehty toimintakelvottomaksi. Meillä on tällä hetkellä tässä maassa deaktivoituja aseita, jotka voidaan muuttaa hyvinkin yksinkertaisesti ampumakelpoiksi, ja nyt tällä direktiivillä sitten puututaan siihen, että ne aseet aidosti ovat sitten sellaisia, että niitä ei kyetä enää ampumaharrastuksessa hyödyntämään.

Nostan tässä myös esille edustaja Mäkipäänkin mainitseman EU:n ampuma-asedirektiivin, joka on herättänyt meillä paljon keskustelua tässä maassa. On tietysti selvää, että on syytä olla huolissaan suomalaisten reserviläisten, ampumaharrastajien sekä metsästäjien puolesta, mutta ilokseni olen huomannut, että olemme saaneet myös ystäviä muista EU-maista ja tämä asedirektiivi ei varmastikaan sellaisenaan ole nyt etenemässä läpi vaan useat maat ovat esittämässä siihen sitten varaumia. Suomi on toiminut tässä näkemykseni mukaan erinomaisesti, siitä kiitos asiasta neuvotelleille ministereille.

Metsästys- ja ampumaurheilu sekä reserviläistoiminta ovat meillä perinteistä harrastamista, ja myös tähän ampuma-aselainsäädäntöön tätä tulee peilata tämän normien purkamisen kautta. Meillä on nykyisellään aselait, jotka ovat äärimmäisen tiukkoja. Meillä säädelään tiukasti tätä harrastustoimintaa, ja näen, että siinä voitaisiin jollakin tavalla myös keventää. Ei nimittäin ole mitään järkeä siinä, että sellainen henkilö, jolla on jo omistuksessaan useita ampuma-aseita, erityyppisiä ampuma-aseita, joutuu käymään läpi sen täsmälleen saman prosessin joka kerta, kun hän käy hakemassa uuden luvan ampuma-aseen hankkimiseksi. Olisi varmasti paikallaan pohtia, voitaisiinko meillä siirtyä tällaiseen ampuma-asekorttiin, jossa kerran selvitetäisiin erittäin perusteellisesti henkilön edellytykset omistaa ja hallinnoida ampuma-asetta, ja mikäli todetaan, että hän on kelpoinen näitä aseita hallussa pitämään, hänelle voitaisiin myöntää oikeus esimerkiksi 10 tai 15 ampuma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 16/2016 vp

aseen hallinnointiin sitten yhdellä kortilla. Totta kai nämä aseet sitten rekisteröitäisiin myös poliisille.

Meillä vaaditaan ampuma-aseharrastajilta paljon ja viime vuosina esimerkiksi käsiasetta hankkiessa on vaadittu turvallisen ampujan kurssin suorittamista, mutta jollakin tavalla tässä on menty jo kohtuuttomuuksiin saakka. Olen itse esimerkiksi taustaltani evp-upseeri, ja minulla on oikeus ampua ja ammuttaa kaikilla Suomen jalkaväen aseilla pistoolista panssarintorjuntaohjukseen, mutta tästäkin huolimatta, kun edellisen kerran revolverille hain hankkimislupaa, minulle sanottiin, että muuten voitaisiin helposti myöntää mutta teillä ei ole tätä turvallisen ampujan kurssia suoritettuna, jolloin kyllä sitten onneksi kysyin, että mitä olisi ylikomisario mieltä, riittäisikö turvallisen ampujan kurssiksi se, että todella on oikeus ampua ja ammuttaa kaikilla tällaisilla aseilla, ja onneksi se minun tapauksessani sitten riitti.

Mutta normien purkamisen kautta turvalliseen ampuma-ase- ja metsästysharrastukseen, ja myös kiitokset vielä tästä lakiesityksestä, joka osaltaan keventää ampuma-aseisiin kohdistuvaa byrokratiaa.

17.44 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! En puhu edustaja Kärnän tavoin tulevista, vaan tästä käsiteltävästä esityksestä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ampuma-asealakeja lisäämällä siihen viittaus Euroopan komission antamaan ampuma-aseiden deaktivoitistandardeja ja -tekniikoita koskevaan asetukseen. Pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase ja pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty ase on osa olisi mahdollista esittää myös Poliisihallitukselle tai muulle kuin luvanhaltijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselle. Esityksen mukaisesti ampuma-aseen tai ase on osan hallussapitoon oikeuttavan luvan haltijan on 30 päivän kuluessa ampuma-aseen deaktivoinnista esitettävä ase tai ase on osan poliisilaitokselle tai Poliisihallitukselle. Poliisilaitos voisi olla muu kuin luvanhaltijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos. Tämä joustavoittaa esittämistä ja on aseharrastajan etu. Mielestäni myös deaktivoituneet sarjatuliaseet voidaan tarkastaa poliisilaitoksella, missä on ihan hyvin riittävä asiantuntemus.

Ampuma-aseen deaktivoinnista ja ase on osan pysyvästi toimintakelvottomaksi tekemisestä on annettu Suomessa 14. päivänä tammikuuta 2010 Poliisihallituksen ohje. Ohje koskee ase on deaktivoinnin ja ase on osan toimintakelvottomaksi tekemisen suorittamista ja deaktivoinnin ja toimintakelvottomaksi tekemisen toteamista poliisilaitoksella. Mielestäni ohjeet ovat selvät ja riittävät eikä tulkinnanvaraisuuksia ole. Osassa EU-maita deaktivoitiohjeet ovat vielä lapsenkengissä, mistä kärsivät kaikki aseharrastajat myös muualla EU:ssa ja myös Suomessa.

Asedirektiivin mukaan ampuma-aseena ei saa pitää esineitä, jotka vastaavat ampuma-aseen määritelmää mutta jotka on tehty pysyvästi ampumakelvottomiksi deaktivoimalla. Asetuksen mukaan ampuma-aseiden deaktivoinnin suorittavat julkiset tai yksityiset yksiköt tai ne henkilöt, joilla on kansallisen lainsäädännön mukainen lupa siihen. Mielestäni on hyvä, ettei deaktivoitua voi tehdä kuin se, jolle on lupa myönnetty. Tällä taataan deaktivoitien yhdenmukaisuus ohjeiden mukaisesti. Toivoo sopii, että asedirektiivi otetaan toissaan myös muissa EU-maissa.

Mitä sitten on ase on tai ase on osan deaktivointi? Deaktivoinnissa varmistetaan, että kaikki ampuma-ase on toiminnan kannalta olennaiset osat on tehty pysyvästi toimintakelvottomiksi siten, ettei niitä voida poistaa, asentaa uudelleen tai muuttaa tarkoituksena tehdä ampuma-aseesta uudelleen ampumakelpoinen. Tämän jälkeen toimivaltainen viran-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 16/2016 vp

omainen tarkastaa deaktivointitoimenpiteet, millä varmistetaan, että ampuma-aseelle suoritettavat muutokset tekevät sen pysyvästi ampumakelvottomaksi. Deaktivoitujen ampuma-aseiden omistaja saa tästä todistuksen tai asiakirjan, joka osoittaa ampuma-aseen deaktivoinnin suoritettuksi. Myös aseeseen tai sen osaan voidaan tehdä merkintä deaktivoinnin suorittamisesta. Deaktivoitujen ampuma-aseiden omistajan on pidettävä deaktivointitodistus pysyvästi saatavilla, ja jos deaktivoitu ampuma-ase saatetaan markkinoille, deaktivointitodistus on liitettävä siihen. Deaktivointitodistus on siis tämän kaltainen A4-paperi. [Puhuja näytti paperia kädessään.]

Deaktivoituja ampuma-aseita voi viedä toiseen jäsenvaltioon vain, jos ne on varustettu yhteisellä yksilöivällä merkinnällä ja niiden mukana on asetuksen mukainen deaktivointitodistus. Suomen erittäin tiukka ampuma-aselaki ja ampuma-aseasetus eivät ole ristiriidassa tämän deaktivointiasetuksen kanssa. Deaktivointiasetusta sovelletaan myös niihin ampuma-aseisiin ja aseiden osiin, jotka on deaktivoitu ennen asetuksen soveltamisen alkamista, jos nämä deaktivoidut aseet tai niiden osat siirretään toiseen jäsenvaltioon tai saatetaan markkinoille.

17.49 Mika Kari sd: Arvoisa puheenjohtaja! Itse ehdin jo olla hieman siinä käsityksessä, että tämä deaktivointiasia ampuma-aselain sisälle tulisi vasta siinä vaiheessa, kun EU:ssa on käsitelty tämä ampuma-asedirektiivi ja se kokonaisuus, mutta käyhän se tietenkin näinkin paljoitain.

Kun edustaja Kulmala tässä jo varsin hyvin kuvasi tätä nykytilaa, niin haluan tuoda myös esiin tässä vaiheessa jo jatkokeskusteluun ja valiokuntatyöhön sen näkemyksen, niin kuin edustaja Kulmalakin, että meillä Suomessa poliisi on säädellyt tätä deaktivointitoimintaa huomattavasti tarkemmin, niin kuin myös meidän kansallinen lainsäädäntö huomattavasti tarkemmin, kuin Euroopassa noin keskimäärin asianlaita on. Sen takia onkin hyvin tärkeää, että myös meidän parlamentista menee viesti Eurooppaan siitä, että eurooppalaisilla jäsenmailla on myös kehittämisen varaa tässä deaktivoinnissa, ettei näitä deaktivoituja aseita tai aseiden osia voitaisi uudelleen ottaa käyttöön muun muassa rikolliseen tarkoitukseen.

Ja vielä liittäen vähän tulevaankin: siinä vaiheessa, kun tämä ampuma-asedirektiivi etenee EU:ssa — niin kuin toivon, että se etenee — toivon, että se etenisi myös siinä puolustusvaliokunnan esittämässä hengessä, että reserviläistoimintaan tarvittavat aseet olisivat jatkossakin myös reserviläisten käytössä. Tätä toivoo koko puolustusvaliokunta yksimielisesti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.